

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnds yttrande över betänkandet SOU 2021:83 Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (dnr U2021/04368)

I betänkandet föreslås att belastningsregisterkontroll bör införas i samband med antagning till vissa lärarutbildningar och hälsa- och sjukvårdsutbildningar samt att möjligheterna att avskilja studenter som gjort sig skyldiga till brott eller visat sig uppenbart olämpliga utökas. Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd tillstyrker förslagen med följande synpunkter.

De förslag som lämnas framstår vad gäller hälsa- och sjukvården som ytterst angelägna. Som exempel kan nämnas att ansvarsnämnden under år 2021 har avgjort ett ärende där en yrkesutövare dömts för allvarlig brottslighet men där detta vid ansökan om legitimation inte var känt för Socialstyrelsen varför han ändå beviljades legitimation. Ansvarsnämnden beslutade att återkalla legitimationen på grund av samma brott. En sådan ordning framstår som mycket otillfredsställande. Förvaltningsrätten i Stockholm gjorde efter överklagande samma bedömning som ansvarsnämnden.¹

De brott som föreslås omfattas av belastningsregisterkontrollen är mord, dråp, grov misshandel, synnerligen grov misshandel, människorov, samtliga sexualbrott i 6 kap. brottsbalken, grovt rån och barnpornografibrott, om brotten lett till någon annan påföljd än böter. I ansvarsnämndens praxis beträffande återkallelse av legitimation är

¹ Avgörandet har dock inte vunnit laga kraft då det överklagats till kammarrätten.

det inte ovanligt att beslut om återkallelse fattas då den anmälda gjort sig skyldig till exempelvis grov kvinnofridskränkning eller annat våld mot närstående som inte utgör grov misshandel eller synnerligen grov misshandel. Ansvarsnämnden anser därför att fler brott av liknande karaktär bör omfattas av kontrollen.

I förarbetena till patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, framhålls att legitimationens huvudfunktion är att vara en garanti för en viss kunskapsnivå och för sådana egenskaper hos yrkesutövaren att denne förtjänar allmänhetens och myndigheternas förtroende. Ur samhällets synvinkel skulle bristande förtroende för enskilda yrkesutövares lämplighet att utöva sitt yrke kunna få återverkningar även på tilliten och förtroendet för hälso- och sjukvården i stort, vilket skulle kunna leda till allvarliga konsekvenser (jfr prop. 1983/84:179 s. 12 och prop. 2009/10:210 s. 112). I förarbetena anges vidare att även allvarlig brottslighet som saknar samband med yrkesutövningen kan utgöra grund för återkallelse. Skälet för återkallelse av legitimation i dessa fall är inte primärt patientsäkerhetshänsyn utan här är syftet att värna legitimationen som ”garantibevis” för att innehavaren är lämplig att utöva yrket (prop. 2009/10:210 s. 232).

De hälso- och sjukvårdsutbildningar som föreslås omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll är utbildningar som leder till fysioterapeutexamen, läkarexamen, psykologexamen, röntgensjuksköterskeexamen och sjuksköterskeexamen samt utbildningar som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till legitimation som barnmorska, fysioterapeut, läkare, psykolog, röntgensjuksköterska och sjuksköterska. Ansvarsnämnden vill dock framhålla att många andra legitimationsyrken är förenade med ett stort förtroende från det allmännas sida, t.ex. att uppbära stora ekonomiska belopp såsom tandvårdsstöd eller att hantera narkotiska och andra begärliga läkemedel. Ansvarsnämnden anser därför att det bör övervägas om inte också allvarliga förmögenhetsbrott och narkotikabrott bör omfattas av kontrollen.

Detta yttrande har beslutats av Susanne Billum, ordförande, samordnaren
Eva Estling, ombudsmannen Annica Jansson, leg. sjuksköterskan
Lisbeth Löpare-Johansson, överläkaren Martin Rödholm, f.d. riksdagsledamoten
Anders Andersson, riksdagsledamoten Camilla Hansén, riksdagsledamoten
Johan Hultberg och f.d. riksdagsledamoten Maria Stenberg. Juristen Erik List har
föredragit ärendet.

Susanne Billum

Erik List